

Dokumentasjon av litteratursøk for VBP

Til søk for VBP utfører vi søk i de basene som er beskrevet nedenfor, dette etter avtale med Klinisk Dokumentasjon Sykepleie (KDS) - DP Løsning Regional EPJ.

Vi søker i et begrenset antall databaser, de fleste er kilder for oppsummert forskning. I databasene som også inneholder enkeltstudier - PubMed/Medline og SveMed+: I PubMed/Medline vil vi ofte begrense søket til mulige systematiske oversikter/retningslinjer, og i SveMed+ vil vi gjerne begrense søket til artikler publisert i diverse nordiske sykepleietidsskrifter.

Problemstilling	Hvordan gi best mulig sykepleie til ALS-pasienter?
Bibliotekar som utførte/veiledet søket:	Marie Isachsen Marie.isachsen@ub.uio.no
Kontaktperson/avd.	Janine Botner janbot@ous-hf.no
Dato for søk:	09. april 2020 Oppdatering av søk fra 18. juni 2015
Kommentar	Har i flere av basene også tatt med litteratur om det videre emnet Motor Neuron Disease. Se også separat søk for VBP: «Langtidsmekanisk ventilasjon LTMV». Oppdatert søk fra 2020 skal ligge på ressursiden til VBP prosjektet.
Navn VBP	ALS - Amyotrofisk lateral sklerose

Database/ressurs:	Fagprosedyrer som er lokalt utviklet og godkjent i de enkelte helseforetak (på nettsiden til Helsebiblioteket)
Søkehistorie og treff	Sett gjennom liste 0

Database/ressurs:	Nasjonale retningslinjer fra Helsedirektoratet
Søkehistorie:	Sett gjennom liste

Treff:	Kosthold ved dysfagi (tygge- og svelgevansker) I: Nasjonale faglige råd: Kosthold ved diagnoser og sykdomstilstander Helsedirektoratet - Sist faglig oppdatert: 05. oktober 2018 https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/kosthold-ved-diagnoser-og-sykdomstilstander/rad-om-kosthold-ved-ulike-diagnoser-og-sykdomstilstander?malgruppe=undefined#kosthold-ved-dysfagi-tygge-og-svelgevansker Nasjonal faglig retningslinje for langtids mekanisk ventilasjon(LTMV) er en kortversjon av Nasjonal veileder for langtids mekanisk ventilasjon (LTMV), her er lenke til begge: Nasjonal faglig retningslinje for langtids mekanisk ventilasjon (LTMV) – 2012 Helsedirektoratet https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/672/Nasjonal-faglig-retningslinje-for-langtidsmekanisk-ventilasjon-IS-2004.pdf Nasjonal veileder for langtids mekanisk ventilasjon (LTMV) – 2012 Helsedirektoratet https://www.helsedirektoratet.no/produkter/_/attachment/inline/c0c5f13b-58b9-4cef-8a2c-4e6afdf26e99:4e60148bd277c5f95bf3b244eaf1bbc764b0d6fb/Nasjonal-veileder-for-langtids-mekanisk-ventilasjon-ltmv.pdf
---------------	--

Database/ressurs:	Folkehelseinstituttet - rapporter og trykksaker
Søkehistorie:	Amyotrofisk, Motonevronsykdommer
Treff:	Forskning på amyotrofisk lateralsklerose. Systematisk litteratursøk med sortering Folkehelseinstituttet - 2016 https://www.fhi.no/publ/2016/forskning-pa-als/ Bruk av naltrekson i lave doser utenfor godkjent bruksområde Folkehelseinstituttet - 2015 https://www.fhi.no/publ/2015/bruk-av-naltrekson-i-lave-doser-utenfor-godkjent-bruksomrade/ Effekt av langtids mekanisk ventilasjon (LTMV) del 1 – nevromuskulær sykdom eller svikt i sentral respirasjonsstyring Rapport fra Kunnskapssenteret - 2012 https://www.fhi.no/publ/2012/effekt-av-langtids-mekanisk-ventilasjon-ltmv-del-1---nevromuskular-sykdom-e/

Database/ressurs:	Helsebibliotekets retningslinjebase
Søkehistorie og treff:	Sett gjennom emnegruppene Nevrologi, og Muskel og skjelett

	Amyotrofisk Lateral Sklerose ALS Kapittel i NevroNEL (Norsk nevrologisk forening) Sist oppdatert: 22.10.2019 https://nevrologi.legehandboka.no/handboken/sykdommer/nevromuskulare-sykdommer/sykdommer-og-symptomer/amyotrofisk-lateral-sklerose--als/ Amyotrofisk lateralsklerose Kapittel T6.6 i Legemiddelhåndboka - 2016 https://www.legemiddelhandboka.no/T6.6/Amyotrofisk_lateralsklerose
--	---

Database/ressurs:	NICE Guidance (UK)
Søkehistorie og treff:	Fulgt stien: NICE Guidance > Conditions and diseases > Neurological conditions > Motor neurone disease Motor neurone disease: assessment and management NICE guideline [NG42] Published date: 24 February 2016 Last updated: 23 July 2019 https://www.nice.org.uk/guidance/ng42 Intramuscular diaphragm stimulation for ventilator-dependent chronic respiratory failure caused by motor neurone disease Interventional procedures guidance [IPG593] Published date: 27 September 2017 https://www.nice.org.uk/guidance/ipg593 Motor neurone disease Quality standard [QS126] Published date: 27 July 2016 https://www.nice.org.uk/guidance/qs126 <u>Pasientinformasjon:</u> Motor neuron disease NICE: Information for the public - 2016 https://www.nice.org.uk/guidance/ng42/resources/motor-neurone-disease-pdf-3060858249925

Database/ressurs:	Socialstyrelsen (Sve) - Nationella riktlinjer
Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	0

Database/ressurs:	Sundhedsstyrelsen - Kvalitet og retningslinjer (DK)
Søkehistorie:	Sett gjennom liste
Treff:	National kliniske retningslinje for øvre dysfagi (synkebesvær) - opsporing, udredning og udvalgte indsatser Sundhedsstyrelsen (DK) - 2015 https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2015/NKR-Synkebesvaer-dysfagi

Database/ressurs:	Center for kliniske retningslinjer (DK)
Søkehistorie:	Sett gjennom Godkente retningslinjer
Treff:	Klinisk retningslinje for fysioterapi til patienter med Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS) - 2014 https://cfkr.dk/retningslinjer/godkendte-retningslinjer/aktivitet/kr-fysioterapi-als-1/

Database/ressurs:	Nursing Reference Center
Søkehistorie og treff:	Søkt i tittelfeltet: Amyotrophic OR (motor AND neuron) Avgrenset til publikasjonstypene: Evidence Based Care Sheets, Skills, Quick Lessons og Patient Handouts <i>For å få fulltekstlenkene til å virke: det kan være nødvendig å kopiere og lime inn lenkene inn i nettleserens adressefelt (URL-feltet), istedet for bare å klikke på dem.</i> <u>Quick lessons</u> Amyotrophic Lateral Sclerosis By: Pilgrim J, Schub T, Pravikoff D, CINAHL Nursing Guide, June 15, 2018 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=T700282&site=nup-live&scope=site <u>Patient Handouts</u> Amyotrophic Lateral Sclerosis By: Carson-DeWitt R, Health Library: Evidence-Based Information, March 1, 2019 http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nup&AN=2009866734&site=nup-live&scope=site

Database/ressurs:	UpToDate
Søkehistorie:	Amyotrophic lateral sclerosis Motor neuron disease
Treff:	Clinical features of amyotrophic lateral sclerosis and other forms of motor neuron disease UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5136 Diagnosis of amyotrophic lateral sclerosis and other forms of motor neuron disease UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5138 Epidemiology and pathogenesis of amyotrophic lateral sclerosis UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5156 Familial amyotrophic lateral sclerosis UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5176 Symptom-based management of amyotrophic lateral sclerosis UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5129 Disease modifying treatment of amyotrophic lateral sclerosis UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/5128 Patient information: Amyotrophic lateral sclerosis (ALS) (The Basics) UpToDate. Waltham, MA. http://www.uptodate.com/contents/86016

Database/ressurs:	Best Practice
Søkehistorie og treff:	Sett gjennom: Specialities: Neurology Amyotrophic lateral sclerosis BMJ Best Practice http://bestpractice.bmj.com/best-practice/monograph/330.html

Database/ressurs:	The Cochrane Library (søkt i delbasene Cochrane Database of Systematic Reviews, og Cochrane Clinical Answers)
--------------------------	---

Søkehistorie:	(amyotrophic OR (motor AND neuron)): in Record title
Treff:	Cochrane Database of Systematic Reviews Gibbons C, Pagnini F, Friede T, Young CA. Treatment of fatigue in amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2018(1). https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD011005.pub2/full Radunovic A, Annane D, Rafiq MK, Brassington R, Mustfa N. Mechanical ventilation for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2017(10). https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD004427.pub4/full Ng L, Khan F, Young CA, Galea M. Symptomatic treatments for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2017(1). https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD011776.pub2/full Dal Bello-Haas V, Florence JM. Therapeutic exercise for people with amyotrophic lateral sclerosis or motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2013(5). https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD005229.pub3/full Andre titler er: Abdul Wahid SF, Law ZK, Ismail NA, Lai NM. Cell-based therapies for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2019(12). Diana A, Pillai R, Bongioanni P, O'Keeffe AG, Miller RG, Moore DH. Gamma aminobutyric acid (GABA) modulators for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2017(1). Fang J, Zhou M, Yang M, Zhu C, He L. Repetitive transcranial magnetic stimulation for the treatment of amyotrophic lateral sclerosis or motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2013(5). Brettschneider J, Kurent J, Ludolph A. Drug therapy for pain in amyotrophic lateral sclerosis or motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2013(6). Pastula DM, Moore DH, Bedlack RS. Creatine for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2012(12). Baldinger R, Katzberg HD, Weber M. Treatment for cramps in amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2012(4). Ashworth NL, Satkunam LE, Deforge D. Treatment for spasticity in amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2012(2). Young CA, Ellis C, Johnson J, Sathasivam S, Pih N. Treatment for sialorrhea

	(excessive saliva) in people with motor neuron disease/amyotrophic lateral sclerosis. Cochrane Database Syst Rev. 2011(5). Katzberg HD, Benatar M. Enteral tube feeding for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2011(1). Ng L, Khan F. Multidisciplinary care for adults with amyotrophic lateral sclerosis or motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2009(4). Benatar M, Kurent J, Moore DH. Treatment for familial amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2009(1). Cochrane Clinical Answers Are symptomatic treatments for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease effective? Cochrane Clinical Answers - 2019 https://www.cochranelibrary.com/cca/doi/10.1002/cca.2432/full
--	---

Database/ressurs:	PubMed Søk 1 Søkeresultatet nedenfor er avgrenset med PubMeds filter for mulige systematiske oversikter: Systematic[sb] og til retningslinjer Siste 5 år Engelsk + skandinavisk språk ("Motor Neuron Disease"[Majr:NoExp] OR "Amyotrophic Lateral Sclerosis"[Majr] OR "Amyotrophic Lateral Sclerosis"[title] OR motor neuron disease[title]) AND "last 5 years"[PDat] AND (english[lang] OR norwegian[lang] OR swedish[lang] OR danish[lang]) AND (systematic[sb] OR Practice Guidelines as Topic[Majr] OR "Meta-Analysis"[Publication Type] OR Guideline[ptyp] OR (systematic[title] AND review[title]) OR meta-analysis[title] OR metaanalysis[title] OR guideline[title]) Gjenfinner 143 artikler pr. 14. april. Hvis dere vil se alle 143: kopier og lim inn søkestrategien inn i søkeboksen til PubMed https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?otool=inouolib Blant de 143 treffene er disse 21 artiklene (har her utelatt Cochrane Reviews, se disse i basen over). De 21 kan også leses her:
--------------------------	--

1. Rosa Silva JP, Santiago Junior JB, Dos Santos EL, de Carvalho FO, de Franca Costa IMP, Mendonca DMF. Quality of life and functional independence in amyotrophic lateral sclerosis: A systematic review. *Neurosci Biobehav Rev*. 2020;111:1-11.
2. Poletti B, Carelli L, Solca F, Pezzati R, Faini A, Ticozzi N, et al. Sexuality and intimacy in ALS: systematic literature review and future perspectives. *J Neurol Neurosurg Psychiatry*. 2019;90(6):712-9.
3. O'Brien D, Stavroulakis T, Baxter S, Norman P, Bianchi S, Elliott M, et al. The optimisation of noninvasive ventilation in amyotrophic lateral sclerosis: a systematic review. *Eur Respir J*. 2019;54(3).
4. Baxter SK, Johnson M, Clowes M, O'Brien D, Norman P, Stavroulakis T, et al. Optimizing the noninvasive ventilation pathway for patients with amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease: a systematic review. *Amyotroph Lateral Scler Frontotemporal Degener*. 2019;20(7-8):461-72.
5. Bani-Ahmed A. The evidence for prolonged muscle stretching in ankle joint management in upper motor neuron lesions: considerations for rehabilitation - a systematic review. *Top Stroke Rehabil*. 2019;26(2):153-61.
6. de Wit J, Bakker LA, van Groenestijn AC, van den Berg LH, Schroder CD, Visser-Meily JMA, et al. Caregiver burden in amyotrophic lateral sclerosis: A systematic review. *Palliat Med*. 2018;32(1):231-45.
7. Neto LL, Constantini AC, Chun RYS. Communication vulnerable in patients with Amyotrophic Lateral Sclerosis: A systematic review. *NeuroRehabilitation*. 2017;40(4):561-8.
8. Fang T, Jozsa F, Al-Chalabi A. Nonmotor Symptoms in Amyotrophic Lateral Sclerosis: A Systematic Review. *Int Rev Neurobiol*. 2017;134:1409-41.
9. Banfi P, Volpato E, Valota C, D'Ascenzo S, Alunno CB, Lax A, et al. Use of Noninvasive Ventilation During Feeding Tube Placement. *Respir Care*. 2017;62(11):1474-84.
10. van Groenestijn AC, Kruitwagen-van Reenen ET, Visser-Meily JM, van den Berg LH, Schroder CD. Associations between psychological factors and health-related quality of life and global quality of life in patients with ALS: a systematic review. *Health Qual Life Outcomes*. 2016;14(1):107.
11. Seitzer F, Kahress H, Neitzke G, Strech D. The full spectrum of ethical issues in the care of patients with ALS: a systematic qualitative review. *J Neurol*. 2016;263(2):201-9.
12. Murray L, Butow PN. Advance care planning in motor neuron disease: A systematic review. *Palliat Support Care*. 2016;14(4):411-32.

13. Macpherson CE, Bassile CC. Pulmonary Physical Therapy Techniques to Enhance Survival in Amyotrophic Lateral Sclerosis: A Systematic Review. *J Neurol Phys Ther.* 2016;40(3):165-75.
14. Hobson EV, Baird WO, Cooper CL, Mawson S, Shaw PJ, McDermott CJ. Using technology to improve access to specialist care in amyotrophic lateral sclerosis: A systematic review. *Amyotroph Lateral Scler Frontotemporal Degener.* 2016;17(5-6):313-24.
15. Ferreira GD, Costa AC, Plentz RD, Coronel CC, Sbruzzi G. Respiratory training improved ventilatory function and respiratory muscle strength in patients with multiple sclerosis and lateral amyotrophic sclerosis: systematic review and meta-analysis. *Physiotherapy.* 2016;102(3):221-8.
16. Carvalho TL, de Almeida LM, Lorega CM, Barata MF, Ferreira ML, de Brito-Marques PR, et al. Depression and anxiety in individuals with amyotrophic lateral sclerosis: a systematic review. *Trends Psychiatry Psychother.* 2016;38(1):1-5.
17. Bergin S, Mockford C. Recommendations to support informal carers of people living with motor neurone disease. *Br J Community Nurs.* 2016;21(10):518-24.
18. Beeldman E, Raaphorst J, Klein Twennaar M, de Visser M, Schmand BA, de Haan RJ. The cognitive profile of ALS: a systematic review and meta-analysis update. *J Neurol Neurosurg Psychiatry.* 2016;87(6):611-9.
19. Gould RL, Coulson MC, Brown RG, Goldstein LH, Al-Chalabi A, Howard RJ. Psychotherapy and pharmacotherapy interventions to reduce distress or improve well-being in people with amyotrophic lateral sclerosis: A systematic review. *Amyotroph Lateral Scler Frontotemporal Degener.* 2015;16(5-6):293-302.
20. Kellogg J, Bottman L, Arra EJ, Selkirk SM, Kozlowski F. Nutrition management methods effective in increasing weight, survival time and functional status in ALS patients: a systematic review. *Amyotroph Lateral Scler Frontotemporal Degener.* 2018;19(1-2):7-11.
21. Pagnini F, Manzoni GM, Tagliaferri A, Gibbons CJ. Depression and disease progression in amyotrophic lateral sclerosis: A comprehensive meta-regression analysis. *J Health Psychol.* 2015;20(8):1107-28.

Søk 2:

Hvis vi fjerner avgrensingen til mulige systematiske oversikter, og til retningslinjer, så blir trefftallet stort - 5278 artikler siste 5 år.

Har deretter avgrenset de 5278 artiklene med **utvalgte søketermer**, bl.a hentet fra **Pico-skjemaet** deres:

	("Motor Neuron Disease"[Majr:NoExp] OR "Amyotrophic Lateral Sclerosis"[Majr] OR "Amyotrophic Lateral Sclerosis"[title] OR motor neuron disease[title]) AND "last 5 years"[PDat] AND (english[lang] OR norwegian[lang] OR swedish[lang] OR danish[lang]) AND (nursing OR nurse's OR nurse OR nurses OR Nursing journals[sb] OR "Amyotrophic Lateral Sclerosis/psychology"[Majr] OR "Patient Care"[Majr:NoExp] OR "Nursing Care"[Majr] OR Patient Care Management[Majr] OR "Nursing Services"[Majr] OR "Nurse-Patient Relations"[Majr] OR "Patient Care Planning"[Majr] OR Nutrition Therapy[Majr] OR Nutrition Assessment[Majr] OR "Diet, Food, and Nutrition"[Majr] OR nutrition*[title] OR diet[title] OR diets[title] OR dietary[title] OR "Deglutition Disorders"[Majr] OR "Deglutition"[Majr] OR deglutition*[title] OR dysphag*[title] OR swallow*[title] OR "Anxiety"[Majr] OR "Anxiety Disorders"[Majr] OR anxiety[title] OR "Quality of Life"[Majr] OR "Quality of Life"[title] OR "Psychological Distress"[Majr] OR "Patient Comfort"[Majr] OR "Adaptation, Psychological"[Majr] OR "Patient Satisfaction"[Majr] OR wellbeing[title] OR well-being[title] OR Movement[Majr] OR Motion[Majr] OR Immobilization[Majr] OR "Physical Therapy Modalities"[Majr] OR "Motor Activity"[Majr] OR "Exercise Therapy"[Majr] OR exercis*[ti] OR physical activity[ti] OR physical activities[ti] OR mobility[title] OR movement*[title] OR training[title] OR physiotherap*[title] OR physical therapy[title] OR physical therapies[title] OR "Airway Management"[Majr] OR "Respiratory therapy"[Majr] OR "Respiration Disorders"[Majr:NoExp] OR "Cough"[Majr] OR "Respiratory Insufficiency"[Majr] OR "Airway Obstruction"[Majr] OR "Dyspnea"[Majr] OR "Breathing Exercises"[Majr]) Gjenfinner 726 artikler (inkludert de 143 fra Søk 1). Dere kan kopiere og lime inn søkestrategien inn i søkeboksen til PubMed https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?otool=inouolib <i>For lettere gjennomgang av artiklene: under søkeboksen, «Sorted by» - velg gjerne «Most Recent» i stedet for Best Match, velg samme sted 200 «per page» i stedet for 10.</i> Blant de 726 artiklene finner dere bl.a disse 5 "norske" artiklene Her er flere norske artikler som ikke kommer med på hverken søk 1 eller 2: 9 artikler
--	---

Database/ressurs:	SveMed+
Søkehistorie og treff:	Mesh: Amyotrophic lateral sclerosis Publisert: 2015-2020 Taule T, Morland AS, Renså MA, Revheim T, Myrberget M-A, Fjaer LT, et al. Edinburgh Cognitive and Behavioural ALS Screen - norsk versjon. Ergoterapeuten.

	2019;62(2):34-8. Nordstrand C. Hvordan er det å sitte og se på at jeg dør? Tidsskr Nor Lægeforen. 2019;139(1):78. https://tidsskriftet.no/2019/01/personlige-opplevelser/hvordan-er-det-sitte-og-se-pa-jeg-dor Magerøy N. Viktige aspekter i behandlingen for ALS-pasienter. Tidsskr Nor Lægeforen. 2019;139(13). https://tidsskriftet.no/2019/09/kommentar/viktige-aspekter-i-behandlingen-als-pasienter Horn MA. Kan vi være til nytte for ALS-pasientene? Tidsskr Nor Lægeforen. 2019;139(11). https://tidsskriftet.no/2019/08/leder/kan-vi-vaere-til-nytte-als-pasientene Paus B. Kanskje teste, ofte utrede, alltid veilede. Tidsskr Nor Lægeforen. 2018;138(13). https://tidsskriftet.no/2018/09/leder/kanskje-teste-ofte-utrede-alltid-veilede Ozanne A, Graneheim UH. Understanding the incomprehensible – patients' and spouses' experiences of comprehensibility before, at and after diagnosis of amyotrophic lateral sclerosis. Scand J Caring Sci. 2018;32(2):663-71. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/scs.12492 Nakken O, Sörum L, Holmøy T. Genetisk utredning ved amyotrofisk lateral sklerose. Tidsskr Nor Lægeforen. 2018;138(13):1251-5. https://tidsskriftet.no/2018/09/originalartikkel/genetisk-utredning-ved-amyotrofisk-lateral-sklerose Holmøy T, Nakken O. Rett til ikke å vite og amyotrofisk lateral sklerose. Tidsskr Nor Lægeforen. 2018;138(16):1502-3. https://tidsskriftet.no/2018/10/kommentar/rett-til-ikke-vite-og-amyotrofisk-lateral-sklerose Hellemo G. Kroppen som mikrokosmos. Tidsskr Nor Lægeforen. 2017;137(14-15):1080-1. https://tidsskriftet.no/2017/08/personlige-opplevelser/kroppen-som-mikrokosmos Gråbøl-Undersrud E. Stamceller: Satsar på superdonorar. Genialt. 2017;26(3):18-9. https://tidsskriftet.no/2017/08/personlige-opplevelser/kroppen-som-mikrokosmos <u>Fra søket i 2015:</u> Pårørendes oplevelse af livsforlængende behandling til mennersker med ALS Brandt Lassen, Birgitte; Sehested, Pia
--	---

	Sygeplejersken 2015;115(4)78-85 Genetisk rådgivning er relevant både ved familiaere og sporadiske tilfælde af amyotrofisk lateral sklerose Lindquist, Suzanne Granhøj; Dunö, Morten; Svenstrup, Kirsten; Nielsen, Jörgen Erik Ugeskrift for Læger 2014;176(26)2457-60 Experiences with using mechanical in-exsufflation in amyotrophic lateral sclerosis Siewers, Vibeke; Holmøy, Trygve; Frich, Jan C European Journal of Physiotherapy 2013;15(4)201-7 ALS och LTMV - Respirator eller inte vid ALS, trender och attityder Midgren, Bengt Lung & Allergi Forum 2012; (4)10-1 Respiratorbehandling til patienter med motor neuron disease - hvad har betydning for patientens til- eller fravalg Möller, Jette; Timm, Helle; Felding, Michael Omsorg 2010;27(4)15-20 ALS-patienter behöver stöd men vill klara sig själva Vingros, Pia Omvårdnadsmagasinet 2010;8(5)20-3 http://www.omvardnadsmagasinet.se/artikel.phtml?id=690 Patients' with ALS and caregivers' experiences of non-invasive home ventilation Sundling IM; Ekman SL; Weinberg J; Klefbeck B Advances in Physiotherapy 2009;11(3)114-20 http://informahealthcare.com/doi/abs/10.1080/14038190701803351 Avslutning av respiratorbehandling ved amyotrofisk lateral sklerose Holmøy T; Aarestad S; Engstrand P; Ottesen S; Syse A; Förde R Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 2009;129(7)628-31 Erfaringer med bruk av maskebehandling til ALS-pasienter i livets slutfase - krav till kompetanse Haugdahl HS; Brataas H Norsk Tidsskrift for Sykepleieforskning 2008;10(3)11-22 Ett liv trots ALS - en betraktelse Klaman M Psykisk Hälsa 2007;48(3)35-41 Om livskvalitet ved amyotrofisk lateral sklerose Bua S Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 2007;127(16)2126 Beretninger fra livet med amyotrofisk lateral sklerose Holmøy T; Frich JC
--	---

	Tidsskrift for Den Norske Laegeforening 2006;126(24)3297-9 http://tidsskriftet.no/article/1467852 Kommunikasjonshjelpemidler ved amyotrofisk lateral sklerose Holmøy T; Worren T Tidsskrift for Den Norske Laegeforening 2006;126(19)2523-5 http://tidsskriftet.no/article/1434549 Livskvalitet hos pasienter med amyotrofisk lateral sklerose Leirvik A; Liverød M; Holmøy T Tidsskrift for Den Norske Laegeforening 2006;126(19)2520-2 http://tidsskriftet.no/article/1434328 Symptoms, clinical and physiological findings motivating home mechanical ventilation in patients with neuromuscular diseases Laub M; Berg S; Midgren B Journal of Rehabilitation Medicine 2006;38(4)250-4 http://www.medicaljournals.se/jrm/content/?doi=10.1080/16501970600721033 ALS: når stemmen blir borte. Erfaringer fra ALS-teamet ved Ullevål Universitetssykehus Holmøy T; Worren T Ergoterapeuten (Oslo) 2006;49(1)22-5 Det handler om å leve. ALS - Amyotrofisk lateral sklerose Klauset O Ergoterapeuten (Oslo) 2006;49(1)14-20
--	--

Diverse:

To norske avhandlinger:

Nakken O, Universitetet i Oslo Det medisinske fakultet. Epidemiology of amyotrophic lateral sclerosis : a population-based study in Norway. Oslo: Faculty of Medicine, University of Oslo; 2020.

Lerum SV, Universitetet i Oslo Institutt for helse og samfunn. Managing and caring for individuals with amyotrophic lateral sclerosis/motor neurone disease in Norway : a qualitative study. Oslo: University of Oslo, Faculty of Medicine, Institute of Health and Society; 2017.
<https://www.duo.uio.no/handle/10852/55651>

Bokkapittel tilgjengelig i fulltekst på OUS/UiO pc-er:

Tabor LCC, Plowman EKK. Dysphagia in amyotrophic lateral sclerosis. In: Medical Radiology. Springer Verlag; 2019. p. 165–74.
https://link-springer-com.ezproxy.uio.no/chapter/10.1007%2F174_2017_137

Masteroppgave:

Gjerde MB. Autonomiens mangfold. En kvalitativ studie om hvordan sykepleiere erfarer ivaretagelsen av autonomi hos pasienter med amyotrofisk lateral sklerose. Høgskolen i Molde - Vitenskapelig høgskole i logistikk; 2016
<http://hdl.handle.net/11250/2417517>